

'Laat ieder mens zijn of haar leven zelf vormgeven'

Kathalijne Buitenweg, Tweede Kamerlid voor GroenLinks, komt uit Voorthuizen en groeide op in een humanistisch gezin. Op haar tiende verhuisde het gezin naar een woongroep in Hilversum. Zowel het leven in Nijkerk als de rol van de rooms-katholieke kerk in de familie van haar vader, bepaalden haar kijk op religie. Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn voor haar twee kanten van dezelfde medaille. 'Laat ieder mens zijn of haar leven zelf vormgeven.'

Nienke Suelmann

'Mijn vader groeide op in een gezin waar drie broers en zussen zwakzinnig waren, maar de katholieke kerk bleef maar aandringen op meer kinderen. Dat moet zeker voor mijn oma ook heel moeilijk zijn geweest. Mijn ooms en tante hebben in verschillende instellingen gezeten. Soms zijn ze liefdevol behandeld, maar er zijn ook

vriendenhuizen. Later organiseerde ze ook weekenden voor en door jongeren. Door middel van spel en discussie praatten ze over de relatie met ouders, hoe belangrijk het uiterlijk is; echt het oude vormingswerk. 'Geweldig vond ik dat.' De relatie met haar ouders is voor Kathalijne erg waardevol. Beiden houden zich bezig met levensvragen en waren vroeger al bewust vegetariër. Ze wilden geen beslag leggen op landbouwgrond in andere landen, waar soms ook hongersnood was. 'Ik vind het heel leuk dat mijn ouders toen al met deze vraagstukken bezig waren.' Ook vonden haar ouders het belangrijk dat ze van alle religies iets wist. 'Zo heb ik een jeugdbijbel. Maar mijn ouders vonden het ook wel ingewikkeld, een aantal zaken die daarin stonden. Mijn jeugdbijbel heeft dus hele grote stukken doorgestreept door de bladzijden heen, waarbij mijn vader in de kantlijnen een soort alternatieve versie heeft geschreven. Ook met de onbevleete ontvangenis. Mijn vader schreef erbij: Jozef en Maria hielden erg veel van elkaar. Ze hebben daar vast veel plezier aan beleefd, zo zijn ze dan ook wel weer.'

Verantwoordelijkheid

'Een van de uitspraken van mijn ouders was: 'De mens is de mens een zorg'. Dat heb ik altijd heel mooi gevonden. Met hen ben ik altijd bezig geweest met vragen over op welke wijze je zin geeft aan het leven. Ik geloof niet dat er uit zichzelf zin in het leven is. Dat moet je maken.' Kathalijne probeert dat door de wereld om haar heen iets beter te maken.

'Daarbij gaat het niet alleen om grote vraagstukken, maar ook om hoe je omgaat met de mensen die dichtbij je staan. En steeds gaat het erom welke zaken je kunt beïnvloeden en wat je daarmee doet.' 'Een van de belangrijkste dingen die mijn ouders me meegaven, is het dragen van mijn eigen verantwoordelijkheid. Dat kan dus ook niet worden afgeschoven op een God. Als het over religie gaat, vind ik het heel mooi dat mensen daar inspiratie aan ontnemen. Maar religie kan niet een rechtvaardiging zijn voor handelen, zonder daar zelf verantwoordelijkheid voor te nemen. Een religie is per definitie door mensen gemaakt en gevormd. Als er echt een God is die bestaat, dan is dat zo boven-begrijpelijk, dat je niet moet proberen dat te bevatten. Dan vorm je het weer naar jezelf. Dan probeer je het te vormen naar wat jij kunt begrijpen, of hoe jij het kunt gebruiken. Dan doe je per definitie afbreuk aan iets religieus, aan iets goddelijks.'

Vrouwenrechten

In het dagelijks leven denkt Kathalijne hier regelmatig over na. 'Ik heb veel met religie te maken. Een van mijn grootste drijfveren is de rechten van

vrouwen. Ik zie toch dat welke religie je ook neemt, het doet vaak weinig goeds voor de rechten van vrouwen. Zodra het geïnstitutionaliseerd raakt, de kerk, de Katholieke kerk, de Islam, dan komen er gebruiken die niet goed uitpakken voor de autonomie van vrouwen.' Zo heeft ze zich in de Tweede Kamer beziggehouden met huwelijkse vangenschap. Dat gaat over vrouwen

Mensenrechten zijn leidend voor Kathalijne Buitenweg

die hun eigen religieuze huwelijk niet kunnen ontbinden. 'Ik vond het onaanvaardbaar dat vrouwen daar niet uit loskwamen. Het kan betekenen dat de gemeenschap, of een land als Pakistan, nog steeds vindt dat jij nog getrouwd bent, terwijl jij misschien inmiddels met een ander bent. Als jij dan naar het land van herkomst gaat, loop je groot gevaar.' Na hard werken heeft ze succes geboekt. Maar dat ging niet vanzelf. Kathalijne zegt dat zij zich ergerde aan het argument van de minister. Hij zei dat hij hier niks aan kon doen, omdat hij niet over de religie gaat. 'Maar ik ga ook niet over religie. Voor mij staan de mensenrechten centraal. En dan zie je dat niemand zomaar een beroep mag doen op religie, om afbreuk te doen aan de mensenrechten van een ander. En dat is wel wat hier gebeurt.' Na een intense discussie heeft de minister zich laten overtuigen.

Ook was ze voorzitter van de Clara Wichmann Proefprocessenfonds, toen de uitspraak over de SGP werd gedaan. De partij mocht voortaan geen vrouwen meer uitsluiten van het passief kiesrecht. 'Ik wil niemand dwingen tot politieke participatie. Als er geen vrouwen zijn bij de SGP die zich kandidaat willen stellen, is dat prima. Maar het is niet aanvaardbaar dat het vrouwen via de statuten verboden wordt actief te worden. Die regel heeft de SGP gelukkig moeten veranderen. En al bij de erop volgende verkiezing bleken er wel degelijk SGP-vrouwen te zijn die zelf politiek vertegenwoordiger wilden worden.'

Emancipatie bevorderen

Voor Kathalijne is het essentieel dat mannen én vrouwen vrij zijn om het leven te leiden zoals zij dat zelf willen en belangrijk vinden. Tot haar irritatie ziet zij veel afgeleide discussies.

'Neem het boerkaverbod. Op welke wijze draagt dit nu bij aan de emancipatie van vrouwen? Let wel, ik vind de boerka ook helemaal niks. Ik vind het een vrouwonvriendelijk symbool. Ik ken geen land waar vrouwen in meerderheid de boerka dragen en waar vrouwenrechten goed geregeld zijn. Maar is een verbod de juiste weg? Leidt het niet juist tot isolatie van vrouwen, en van het verscherpen van de scheidslijnen? Dan gaat het weer om het dwingen van vrouwen. Ik wil een andere weg: via sociale contacten, via scholing, via werk. Ik heb er genoeg van dat symbolen steeds centraal staan. Het gaat mij om de rechten en emancipatie van vrouwen.'

Sociale basis

Uit de mensen om haar heen haalt ze haar inspiratie. Haar ouders ziet ze veel en ook heeft ze een aantal vrienden die ieder op hun eigen manier

Foto's: Maarten Kools

'Als er echt een God is die bestaat, dan is dat zo boven-begrijpelijk, dat je dat niet moet proberen te bevatten. Dan vorm je het weer naar jezelf'

vreselijke dingen gebeurd – onder het dak van huize Franciscus van Assisi. Dit en de intolerantie in Voorthuizen tegen niet-gelovigen heeft mijn beeld van religie zeker beïnvloed.' Ze houdt van natuur en discussie. Op jonge leeftijd werd ze actief bij het NIVON, het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk. Van jongs af aan ging ze mee de bergen in en naar natuur-

mensen het echt niet meer zitten. Dat snap ik. Maar ik merk dat enorm kan helpen als je een sterke sociale basis hebt.'

Daarom maakte ze zich hard voor zedenrechercheurs. 'Net als bij mijzelf, is de slachtoffers iets overkomen dat niet had mogen gebeuren. Uitbannen lukt niet, maar het maakt veel uit of er recht aan de situatie wordt gedaan. Dat helpt de mensen die het is overkomen, om weer verder te kunnen gaan.'

Ook nu Kathalijne darmkanker heeft, heeft ze veel mensen om haar heen. 'Het was best maf. Ik had ontzettend veel plannen gemaakt in de vakantie en begon vol goede moed. Toen

onze langetermijnvisie van het goede leven en hoe kunnen we dat combineren met technologie?' In februari is het behandeltraject klaar en hoopt ze weer helemaal aan de slag te kunnen. 'Het is gewoon stomme pech. Ik heb vertrouwen dat het goed gaat aflopen, maar natuurlijk vind ik het spannend.'

Vrijheid garanderen

Haar natuurvrienden, humanistische levensbeschouwing en politieke voorkeur staan met elkaar in verbinding. Mensenrechten zijn de rode draad in veel van haar werk. Ze was lid van het College voor de Rechten van de Mens. 'Waar mensenrechten in essentie om gaan, is dat mensen vrij zijn om hun eigen leven vorm te geven. Vrij van dwang van de overheid door onderdrukking, vrij van armoede, discriminatie en vooroordelen. Daar komt bij dat mensen in gezondheid kunnen leven. Dit geldt niet alleen voor de mensen hier maar ook elders in de wereld en voor toekomstige generaties. Je kunt niet jouw vrijheid een belemmering laten zijn voor dat van een ander.' Bij vrijheid hoort verantwoordelijkheid, vindt Kathalijne. 'Dat je echt vrij bent om je eigen leven vorm te geven, en ook de samenleving. Dat is wat ik wil garanderen voor iedereen.' ●

'Op welke wijze draagt het boerkaverbod nu bij aan de emancipatie van vrouwen?'

inspiratiebronnen voor haar zijn. 'Ik haal energie uit een heel warm nest. Dat is geloof ik een van de belangrijkste dingen. In mijn leven heb ik ook een aantal rottige dingen meegeemaakt, zoals seksueel misbruik. Toch waren mijn ouders er altijd als stabiele factor. Natuurlijk krijgt niet iedereen evenveel ellende. Soms zien

kwam de uitslag.' Ze besloot haar meeste taken in de Tweede Kamer over te dragen, maar wel haar voorzitterschap aan te houden van de tijdelijke commissie digitale toekomst. 'Ik vind het een mooi, groter verhaal waar ik heel graag aan bijdraag. Het gaat over het waarborgen van autonomie van mensen. Wat is nou echt

Een jaarabonnement nemen of cadeau geven?

Ga naar ► www.linkerwang.nl/aanmelden

Drie nummers op proef voor 6 euro?

Ga naar ► www.linkerwang.nl/proef

Help mee! Met nieuwe abonnees kunnen wij dit magazine blijven uitgeven!

